ଇପାରି ଚିନ୍ନା କ୍ରିଷ୍ଣା ମୂର୍ତ୍ତି, ମାଲିକ, ଇପାରି ଚିନ୍ନା ମୂର୍ତ୍ତି ଆଣ୍ଡ ସନ୍ସ୍, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଓଡ଼ିଶା

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

(ସଂଯୁକ୍ତ ଆବେଦନ ସହିତ)

[ପି. ବି.ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, କେ.ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ, ଜେ.ସି. ଶାହା, ଏନ୍. ରାଜଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗର ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ]

ମୌଳିକ ଅଧିକାର - କେତେକ ସାମଗ୍ରୀକୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ କରୁଥିବା ସରକାରଙ୍କ ଅଧିସୂଚନା - ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଦାବି କରୁଥିବା ଛାଡ - ବୈଧତା ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି – ପିଛିଲା ଭାବରେ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ - ବୈଧତା - ଅଧିନିୟମନ, ଯଦି ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (14 /1947),ଧାରା 6 - ବିକ୍ରି ଟିକସ ବୈଧତା ଅଧିନିୟମ, 1961 (7/1961)ଧାରା 2 - ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14,19 (1) (g) ।

ଆବେଦନକାରୀ, ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯିଏକି "ବହୁ ପରିମାଣରେ ସୁନା ଏବଂ ଧାତୁ ମୁଦ୍ରା" ଏବଂ ସୁନା ଏବଂ ରୂପା ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ, ସେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ପଞ୍ଜୀକୃତ "ବ୍ୟବସାୟୀ" ଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ 6 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାର 1949 ମସିହା ଜୁଲାଇ 1 ତାରିଖରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରି କେତେକ ଧାରାକୁ ସେହି ଆଇନରେ ଦୋଷାରୋପ ହୋଇଥିବା ଧାରାର କାର୍ଯ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ସୁନା ଅଳଙ୍କାରକୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ନିର୍ମାତା ସୁନାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟ ଲଗାନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସର ଛାଡ଼ ଦାବି କରିଥିଲେ । 1952 ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବା କାଏମ ରଖାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ତଥାପି, ଏହି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନଗୁଡିକ ଅଧିନିୟମ 12(7) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାରର କିଛି ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରୁ ନିସ୍ତାର ପାଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ସେ ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ହକଦାର, କାରଣ ସେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା ଅଧିସୂଚନା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି । ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବାବେଳେ, ଆବେଦନକାରୀ ସମେତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଥିବା ଦାବିକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ରିଟ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଏହି ରାୟ ଘୋଷିତ ହେବା ପରେ, 1961 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖରେ ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଇନ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 1961 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 18 ତାରିଖରେ ଏହା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅଧିନିୟମ 2 ରେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା । ଏହା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେ କୌଣସି ବିଚାରରେ ଯାହା ବି ଥାଉ ନା କାହିଁକି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଫଇସଲା ବା ଆଦେଶରେ, ଜୁଲାଇ 28,1947 ତାରିଖର ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଅନୁସୂଚୀରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ 33 ବିପରୀତରେ 'ନିର୍ମାତା' ଶବ୍ଦଟି ରହିଛି, ଯାହା ଜୁଲାଇ 1,1949

ତାରିଖର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା, ଏହାର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇବ ଏବଂ ସର୍ବଦା ବିବେଚିତ ହେବ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନିଜ ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପରେ ସାମଗ୍ରୀ ତିଆରି କରେ ଏବଂ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବ୍ୟବସାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ କାରଖାନାର ମାଲିକାନା ନେଇଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ଏହି ଧାରାର ବୈଧତାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ (i) ଯେହେତୁ ଧାରା 6 ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ସେହି ଛାଡ଼କୁ ପିଛିଲା ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା; (ii) ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଭୂକ୍ତ ଯେ ଆଇନ ଆଖିରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ, ଏହାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିଲା ଏବଂ (iii) ଆକ୍ଷେପିତ ଧାରାର ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ, କାରଣ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (g) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଅଯୌକ୍ତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଥାଏ ।

ବିଚାର କରିଛନ୍ତି: (i) ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ଦ୍ୱାରା ବିଧାନସଭା ଯାହା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଅଧିସୂଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା । ଏବଂ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାବରେ କିମ୍ବା ପିଛିଲା ଭାବରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

(ii) ବିବାଦୀୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ସେହି କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ କାରଖାନା ଚଳାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା ଧରି ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ 'ନିର୍ମାତା' ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜଣେ ସଠିକ ଭାବରେ ତଥାକଥିତ ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ଯିଏ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନରେ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ସିଧାସଳଖ ଜଡିତ ନଥିଲେ, ଏବଂ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଅଳଙ୍କାରଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜେ ଉତ୍ପାଦନ କରିନଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଲାଭ ପାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭଳି ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଦୁଇଟି ବର୍ଗ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମାନତା କିମ୍ବା ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନାହିଁ, ଏବଂ ଯଦି ତାହା ହେଉଛି, ତେବେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଆଧାରରେ ମୁଖ୍ୟ ତର୍କ ତିଷ୍ଠି ରହେନାହିଁ ।

(ii) ଏହି ତର୍କକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ଯେ ଯେହେତୁ ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଠୋର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ, ତେଣୁ ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ନିଜେ ଅବୈଧ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହା ବିଚାର କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପିଛିଲା ଭାବେ ଲାଗୁ କରି ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19(1)(g) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଛି ଯାହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନୁହେଁ ।

ମୂଳ ଅଧିକାରିତା: ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 125-135, ଏବଂ 233/1963 ।

ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆବେଦନ ।

ଏ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଟି. ଏ. ରାମଚନ୍ଦ୍ରନ, ବି. ପାର୍ଥସାରଥୀ, ଓ. ସି. ମାଥୁର, ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି ଏବଂ ରବିନ୍ଦର ନାରାୟଣ (ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.ସଂଖ୍ୟା 125-135/1963 ରେ) ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ।

ଏଚ୍. ଏନ୍. ସାନ୍ୟାଲ୍, ସଲିସିଟର୍-ଜେନେରାଲ୍, ଏନ୍. ଏସ୍. ବିନ୍ଦ୍ରା ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ, (ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 125-135/63 ରେ) ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଓ. ସି. ମାଥୁର,ଜେ. ବି.ଦାଦାଚାଞ୍ଜି ଏବଂ ରବିନ୍ଦର ନାରାୟଣ (ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 233/1963 ରେ) ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ।

ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ, (ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 233/63 ରେ) ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 12,1964 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା -12 ଟି ରିଟ୍ ପିଟିସନର ଏହି ସମୂହ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ବୈଧତା ଅଧିନିୟମ, 1961 (1961 ର ଅଧିନିୟମ ନଂ 7) ର ବୈଧତା ବିଷୟରେ ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପନ କରେ (ଏହା ପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ) । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ତାହା ସମାନ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମେ 1963 ର ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 125 ରୁ 135 କୁ ନେଇ ଗଠିତ ପ୍ରଥମ ବର୍ଗରେ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବୁ । ଏହି ବର୍ଗର ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଇପାରୀ ଚିନ୍ନା କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି, ମାଲିକ, ଇପାରୀ ଚିନ୍ନା କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଆଣ୍ଡ ସନ୍ସ, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଓଡ଼ିଶା । ସେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯିଏକି ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ "ବହୁ ପରିମାଣରେ ସୁନା ଏବଂ ଧାତୁ ମୁଦ୍ରା" ଏବଂ ସୁନା ଏବଂ ରୂପା ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଏହିପରି ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାବରେ ସେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 14/1947) ଅନୁଯାୟୀ 'ବ୍ୟବସାୟୀ' ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାପରେ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରି କେତେକ ସାମଗ୍ରୀକୁ ସେହି ଆଇନର ଦେୟ ଧାରାର କାର୍ଯ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ସୁନା ଅଳଙ୍କାରକୁ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ' ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ନିର୍ମାତା ସୁନାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବେ ଶୁଳ୍କ ନେଉଥିଲେ' । ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜୁଲାଇ 1, 1949 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସୁନା ଯୋଗାଣ କରି ଏବଂ ତାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ତିଆରି ହୁଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ, ସେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଦୋକାନରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁନାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ତିଆରି ମୂଲ୍ୟ ପୃଥକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଉଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି ଯେ ସେ ଛାଡ଼ ଅଧିସୂଚନାର ଲାଭ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ।

ଏହି ଯୁକ୍ତି ସହିତ ସୁସଂଗତ ଭାବରେ, ଆବେଦନକାରୀ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଛାଡ ଦାବି କରୁଥିଲେ । ଜୁନ୍, 1952 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ କରିବା ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉକ୍ତ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପରିମାଣ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ ଦେଖେଇଥିବା ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କାରବାରରୁ କାଟି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ତଥାପି, ଏହି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନଗୁଡିକ ଅଧିନିୟମ 12 (7) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାରର କିଛି ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେହି ପରିମାଣରେ ଆବେଦନକାରୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ପୁନର୍ବାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରୟାସକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାର ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି, କାରଣ ସେ ସେହି ନିର୍ମାତା ଶ୍ରେଣୀର ଥିଲେ ଯାହା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ।

ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀ; ତଥାପି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଟିକସ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନଗୁଡିକ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବାବେଳେ, ଆବେଦନକାରୀ ସମେତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । (ଓଡ଼ିଶାର ଯଥାକ୍ରମେ ସଂଖ୍ୟା 151,161,162,204 ରୁ 209 ଏବଂ 110/1957) ।

ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇ ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ କାଏମ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ରିଟ୍ ଜାରି କରି ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବିକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମୁଖ୍ୟ ବିବାଦଟି ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ବ୍ୟବହୃତ 'ନିର୍ମାତା' ଶବ୍ଦର ସଠିକ୍ ଜ୍ଞାପନକୁ ନେଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ 'ଉତ୍ପାଦନକାରୀ' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଥମ ମାଲିକ, ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ତାଙ୍କ ବେତନପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏପରିକି ସ୍ୱାଧୀନ କାରିଗରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କଠାରୁ କଞ୍ଚାମାଲ ଏବଂ ଶ୍ରମ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମତ ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ନିର୍ମାତା ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ବିକ୍ରୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର । ଏହି ରାୟ ମାର୍ଚ୍ଚ 13, 1959 ତାରିଖରେ ଶୁଣାଯାଇଥିଲା । ଏହି ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ 92 ରୁ 94/1963 ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଭାବରେ ଗଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସମାଧାନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ରାୟ ଶୁଣାଇବା ପରେ, ଯାହାର ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଯାଇଛି, ଅଗଷ୍ଟ 1,1961 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 10,1961 ତାରିଖରେ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 18,1961 ତାରିଖରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଧାରା 2 ରେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଧାରା 2 ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି ରାୟ, ଫଇସଲା କିମ୍ବା ଆଦେଶରେ କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଜୁଲାଇ 1, 1949 ତାରିଖର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଜୁଲାଇ 28, 1947 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନାର ଅନୁସୂଚୀରେ ଥିବା କ୍ରମାଙ୍କ 33 ବିପରୀତରେ ଆସୁଥିବା 'ଉତ୍ପାଦନକାରୀ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇବ ଏବଂ ସର୍ବଦା ବିବେଚିତ ହେବ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନିଜ ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଥାଏ ଏବଂ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସେଠାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ କାରଖାନାର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି କିମ୍ବା ଚଳାନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ଏହି ଧାରାର ବୈଧତା ଯାହାକୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନର ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି ।

ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିବେଚନା କରିଥିବା ପରି, ପ୍ରସ୍ତୁତ ସୁନା ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରଥମ ମାଲିକ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଧିସୂଚନା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ବିଧାନ

ମଣ୍ଡଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ଧାରା 2 ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଆଇନଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଦେବା ପାଇଁ ଥିଲା ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ କାମ କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ସେଠାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ କାରଖାନା ଚଳାନ୍ତି କିମ୍ବା ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ସରକାରଙ୍କର ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ଦୋକାନୀମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ଦଲାଲ ଠାରୁ କମ୍ ନଥିଲେ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଦେବାର ନଥିଲା, ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ତିଆରି ପାଇଁ କାମ କରୁନଥିଲେ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରୁଥିବା କୌଣସି କାରଖାନା ନଥିଲା । ଯଦି ଏହି ଧାରା ବୈଧ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ସାଧାରଣ ଆଧାର ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଏହି ଧାରା ଅବୈଧ ହୁଏ, ତେବେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାରର ପ୍ରଥମ ମାଲିକ ହେବେ ଏବଂ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଥମ ତର୍କ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ହେଉଛି ଧାରା 6 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାରୁ, ସେହି ଛାଡ଼କୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା । ମୂଳ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ହେଉଛି ଦେୟ ଧାରା ଏବଂ ଧାରା 6 ହେଉଛି ଏକ ଧାରା ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବର୍ଗର ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେହିପରି କୌଣସି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ଏପରି କୌଣସି ରିହାତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିଥାଏ ଯାହା ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରେ । ତର୍କ ହେଉଛି, ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାରୁ, ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୈଧ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯଦିଓ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଏପରି ଛାଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିପାରେ, ଏହା ପିଛିଲା ଭାବରେ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଯିଏକି ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ପ୍ରତିନିଧି ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଛାଡ଼କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିପାରିବେ, ତେବେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳକୁ ଏପରି ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଥରେ ବୈଧ ଭାବରେ ଛାଡ଼ ମଞ୍ଜୁର ହେବା ପରେ, ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଏହାକୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହା ଅଧିସୂଚନାଟିକୁ ଅବୈଧ କରିବ । ଏହି ତର୍କରେ ଆମେ ପ୍ରଭାବିତ ନୁହଁ । ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ଦ୍ୱାରା ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଯାହା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ତାହା ଅଧିସୂଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ । ଧାରା 2 ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଘୋଷଣା କରେ ଯେ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାରେ ପ୍ରତିନିଧୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ସୀମିତ ରଖିବା ଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଅନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଲୋଚନାରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଅକ୍ଷମତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କିପରି ଆସିପାରିବ ତାହା ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଏବଂ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାବରେ କିମ୍ବା ପିଛିଲା ଭାବରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ,ଏହି ତର୍କରେ କୌଣସି ସାର ନାହିଁ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅବୈଧ ।

ତା' ପରେ ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏହିପରି, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଭୁକ୍ତ ଥିବା ଆଇନ ସମ୍ମୁଖରେ ସମାନତାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରାଯାଏ । ଏହି ତର୍କ ମଧ୍ୟ ଭୁଲ ଧାରଣା ଅଟେ। ଏହା ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ଦୋକାନୀ ଶ୍ରେଣୀର ଯେଉଁମାନେ କମିଶନ ଦଲାଲ ପରି

ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସୁନା ଦିଅନ୍ତି, କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ, ସେମାନେ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ପାରିତୋଷିକ ଆଦାୟ କରନ୍ତି । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ବୁଝିବା ସହଜ ନୁହେଁ ଯେ ଏହି ବର୍ଗର ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ କିପରି ସେହି ସମାନ ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବେ ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା କାରଖାନା ଚଳାନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ କାରିଗରମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ପ୍ରତିବାଦୀ-ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତି-ସତ୍ୟପାଠରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବେଳେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ନିଜେ ଅଳଙ୍କାର ତିଆରି କରିନଥିଲେ। ସେମାନେ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସୁନା ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କି କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି, ତାହା କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ଯେ ସେମାନେ ସିଧାସଳଖ ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ଜଡିତ ନୁହଁନ୍ତି, ଏବଂ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଅଳଙ୍କାର ନିଜେ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଫଳସ୍ୱରୁପ ଛାଡ଼ ଅଧିସୂଚନାର ଲାଭ ପାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭଳି ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ଯଦି ସେପରି ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଆଧାରରେ ମୁଖ୍ୟ ତର୍କ ତିଷ୍ଟେ ନାହିଁ ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଯେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ପ୍ରକୃତରେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ତିଆରି କରୁଥିବା ସୁନା କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ନିରନ୍ତର ନିଯୁକ୍ତି ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନେ ଛାଡ଼ର ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ରୁହନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତଥାପି, ସେମାନେ କୌଣସି କାରିଗରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ନିରନ୍ତର ନିଯୁକ୍ତିରେ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଯଦି ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବର୍ଗୀକରଣର ଏହା ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଏହି ତର୍କ ଧାରଣା କରେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ କହିଛୁ, ଏହି ଦୁଇଟି ବର୍ଗ ପୃଥକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମାନତା କିମ୍ବା ସାଦୃଶ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ବିବାଦୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାଣ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ଗରିବ ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ର ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା, ଏବଂ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଦେଇଥାଏ ଯେଉଁମାନେ କାରଖାନା ଚଳାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେହି ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ଛୋଟ ସ୍ତରରେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଏବଂ ତେଣୁ, ଏକ କାରଖାନା ଚଳାଇବାରେ ଅସମର୍ଥ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ତର୍କ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ । ବିବାଦୀୟ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 2 ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ସେହି କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ସ୍ୱାଧୀନ କାରିଗରଙ୍କ ଏକ ବୃହତ ବର୍ଗକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପକୃତ ହେବେ ଯେଉଁମାନେ କାରଖାନା ଚଳାଉଛନ୍ତି ଏବଂ

ଏହା କାରିଗରମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ନିଯୁକ୍ତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଆମକୁ ଲାଗୁଛି ଯେ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ 'ନିର୍ମାତା' ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜଣେ ସଠିକ ଭାବରେ ତଥାକଥିତ ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ଯିଏ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନରେ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ବିବାଦୀୟ ଧାରାର ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋଲି ରଦ୍ଦ କରାଯିବା ଉଚିତ, କାରଣ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (g) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଅଯୌକ୍ତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଥାଏ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଅଧିନିୟମକୁ ଅତୀତରୁ ପାରିତ କରିବାର ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାବେଳେ, ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ତାହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ଯେ ଯେହେତୁ ପିଛିଲା କାର୍ଯ୍ୟକର୍ମ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଠୋର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ, ତେଣୁ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଅବୈଧ ଅଟେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ପିଛିଲା ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ଧରି ବିସ୍ତାର ହୁଏ ନାହିଁ । ସଂଯୋଗବଶତଃ, ନଥିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କଠାରୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆଦାୟ କରିନଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତି-ସତ୍ୟପାଠରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ପୃଥକ ଭାବରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା କାରଣ ଏହାକୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ମୋଟ କାରବାରରୁ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ କାଟିବା ଦାବି କରି ପୃଥକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଟିକସ ଯୋଗ୍ୟ ମୋଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟରେ ଏହାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଏବଂ ସେଠାରେ ଏହାକୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ସଂଗ୍ରହ କରି ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସମାନ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା । କୌଣସି ସ୍ଥିତିରେ, ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପିଛିଲା ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1)(g) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଛି, ଯାହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନୁହେଁ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ ହୋଇଛି । ଏକ କିତା ଶୁଣାଣି ଦେୟ ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ
ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଓଡିଶା